Dat geldt voor cultuur, muziek en literatuur

Ian Smart: "Caribisch gebied herkennen als een deel van Arfika"

= door Nel Casimiri =

IN DE UNIVERSITEIT van de Nederlandse Antillen vonden vorige week een aantal lezingen en workshops plaats over Caribische literatuur. Deze werden verzorgd door Ramon Todd Dandare, Pedro Velasquez, Dilcia Potenza en Ian Smart. Dilcia Potenza en Ian Smart gaven ieder hun eigen visie op 'Wat is Caribische literatuur?'. Potenza belichtte Venezolaanse verhalen en Ian Smart vertelde over Nicolas Guillen als populaire Caribische poeët en nam ook het carnaval als voorbeeld van Caribische Afrocentrische cultuur als onderwerp voor een lezing.

Ian Smart komt van Trinidad en is professor aan de Howard University in Washington D.C. Henry Habibe, de organisator van deze lezingencyclus, leerde via vrienden zijn boeken kennen over Caribische literatuur, w.o. een studie over Nicolas Guillen, Habibe's eigen stokpaardje, en nodigde hem uit naar Curaçao. Voor Smart was dit zijn eerste bezoek aan de Nederlandse Antillen en de dag na zijn aankomst vertelde hij over zijn ideeën en over zijn eerste indrukken van Curaçao. Dat gesprek vond plaats in het Engels. Dat geeft af en toe problemen met de vertaling. *Black People* heeft bijvoorbeeld weinig met huidskleur te maken en alles met cultuur.

"Ik heb tijdens de eerste lezing een heleboel tegelijk verteld. Een deel zal ik nog eens moeten herhalen en uitwerken. Mijn inleiding gaf slechts een schema voor de bestudering van Caribische literatuur. En wat ik vertelde was zo nieuw, dat het moet worden herhaald. Niemand is er aan gewend de Caribische literatuur zo sterk vanuit een Afrocentrisch gezichtspunt te benaderen. Die benadering is het nieuwe van mijn aanpak. De essentie van het Caribisch aroma, dat waaraan je het Caribische als Caribisch kunt herkennen komt uit Afrika. Dat geldt voor de hele cultuur, voor de muziek, voor de kleding, voor het voedsel, en ook voor de literatuur. Als je Caribische muziek hoort, weet je dat het Caribische muziek is, of het nu uit Colombia komt, uit Santo Domingo, uit Cuba of uit Trinidad. Als je in literatuur geen Afrikaanse invloed kunt terugvinden, is het geen Caribische literatuur. Zo belangrijk is het, zo essentieel, zonder dat kun je geen Caribisch produkt hebben.
Ik weet dat sommige mensen dit niet zullen accepteren, maar ik word gesteund door de data, door de bewijzen".

Dr. Ian Smart gaat uit van het model dat Fanon geeft van de koloniale situatie.
"Volgens de christelijke traditie bestond de mens uit twee elementen, uit lichaam en geest. En al wat met het lichaam te maken had was slecht, al wat met de geest te maken had was goed. Die ideeën vertaalde hij naar de koloniale wereld: het zijn twee uitersten die onverzoenlijk zijn. Heel lang was alles wat samenhing met de kolonisten goed, en daartegenover alles wat samenhing met de gekoloniseerden, dat was slecht. In die context moet je de literatuur zien. Literatuur die de werkelijkheid weergeeft van de kolonisten, zoals dat gebeurde in de negentiende eeuw bijvoorbeeld, was goed, maar er ontstaat pas Caribische literatuur als de tweede wereld, de wereld van de gekoloniseerde, begint te schrijven. En dat gebeurt pas voor het eerst in de 20e eeuw. In de 19e eeuw waren degenen die schreven blank, kolonisten, wat voor kleur hun huid ook had. De zwarte Francis Williams bijvoorbeeld werd naar Engeland gestuurd voor opvoeding en onderwijs. Het ging om een experiment, het was een soort spel. Hij had een briljante geest vooral op mathematisch gebied. Maar toen hij terugkwam op zijn eiland, paste hij nergens meer bij. En zo ging het met vele anderen ook".

"In feite is het vroegste Caribische verhaal door een blanke Jamaicaan geschreven in ongeveer 1940, waarin de twee werelden samenkomen in de hoofdpersoon, een zwarte vrouw. Het heeft niets van doen met huidskleur, het gaat om de zwarte cultuur. Hedendaagse blanke schrijvers in Trinidad schrijven Europese literatuur. Zodra een boek niet een Caribische cultuur, d.w.z. een Afrocentrische cultuur, weerspiegelt is het Europese literatuur".

Is de roman geen Europese vorm?
"De Afrikaanse bewoners van de eilanden begonnen de technieken te gebruiken om te experimenteren binnen hun eigen cultuur. Het is helaas geen mengeling geworden. Het is het Afrikaanse pad dat de regels stelt. Wat voor mengelingen hebben we hier? Geen. De Cubanen zijn het hierin helemaal niet met me eens. Ik wil geen kritiek leveren op Cuba, want ze doen goed werk, vooral op het gebied van de literaire analyses, maar een van de dingen die ze zeggen, is dat er hier in het Caribische gebied geen pure Afrikanen zijn. Wel, ik ben zo zuiver Afrikaans als een Afrikaan, zelfs meer Afrikaans dan veel mensen die ik ken in b.v. Lagos. Veel mensen in Lagos staan niet in contact met de cultuur van hun eigen land. Ze praten Engels als een Engelsman, ze dansen zelfs op Engelse muziek. Ze hebben geen idee van de waarde van hun eigen Afrikaanse cultuur. Ik denk dat we het begrip Afrikaans moeten herformuleren. Het is niet zo dat alleen bewoners van Afrika Afrikanen zijn. Er zijn door het koloniale systeem Afrikanen verspreid over een enorm gebied. Daar vind je overal allerlei soorten vreemde verschijnselen en die moeten we goed bestuderen".

"Carnaval bijvoorbeeld is zo Afrikaans als maar mogelijk is. Als je naar Trinidad kijkt, naar het carnaval, de muziek, de kaiso, de grappen, de kleding, alles heeft een directe binding met de Afrikaanse cultuur. En die banden liggen niet alleen op de eilanden, ook in heel Brazilië. Kijk naar de Braziliaanse producten, naar het carnaval, naar de samba, naar hoe ze wandelen, naar de wijze waarop gesproken wordt, naar de kleding, het is fascinerend als je doordenkt. En ook bij de religie vind je het terug. Of het nu santoria op Cuba is, de shangu op Trinidad, voodoo op Haïti, alle religies behelzen die macht van de voorouders over ons. Als antropologen dat gaan bestuderen in de favela's (de krottenwijken aan de rand van de grote steden), of het dansen, dan blijkt dat het precies hetzelfde gaat in Rio, als in Port of Spain of in Havana. En die mensen hebben geen contact onderling, al vele jaren bestaat er geen contact meer tussen hen. Zulke dingen ondersteunen mijn stellingen".

"Als je het bekiikt vanuit mijn gezichtspunt, zie je steeds meer. Het opent de geesten. Ons proza is Afrikaans, onze grammatica is Afrikaans. We spreken hetzelfde soort taal over het gehele Caribisch gebied. In Jamaica, in Barbados en langs de westkust van Afrika spreekt men Pidgin-Engels, een combinatie van Europees en Westafrikaans. Ook de Franse Creoolse talen zijn op dezelfde manier opgebouwd".

Smart toonde een grote belangstelling voor het Papiamentu. Wilde er van alles van weten, hoe kan dit, hoe wordt dat opgebouwd, hoewel de onderlinge verwantschap van de talen meer het terrein is van zijn vrouw, verklaarde hij. Maar hij wilde gegevens voor haar meenemen.

Vormt het Caribisch gebied niet een aparte eenheid binnen dit grote geheel van Afrika, Noord-, Midden- en Zuid-Amerika?

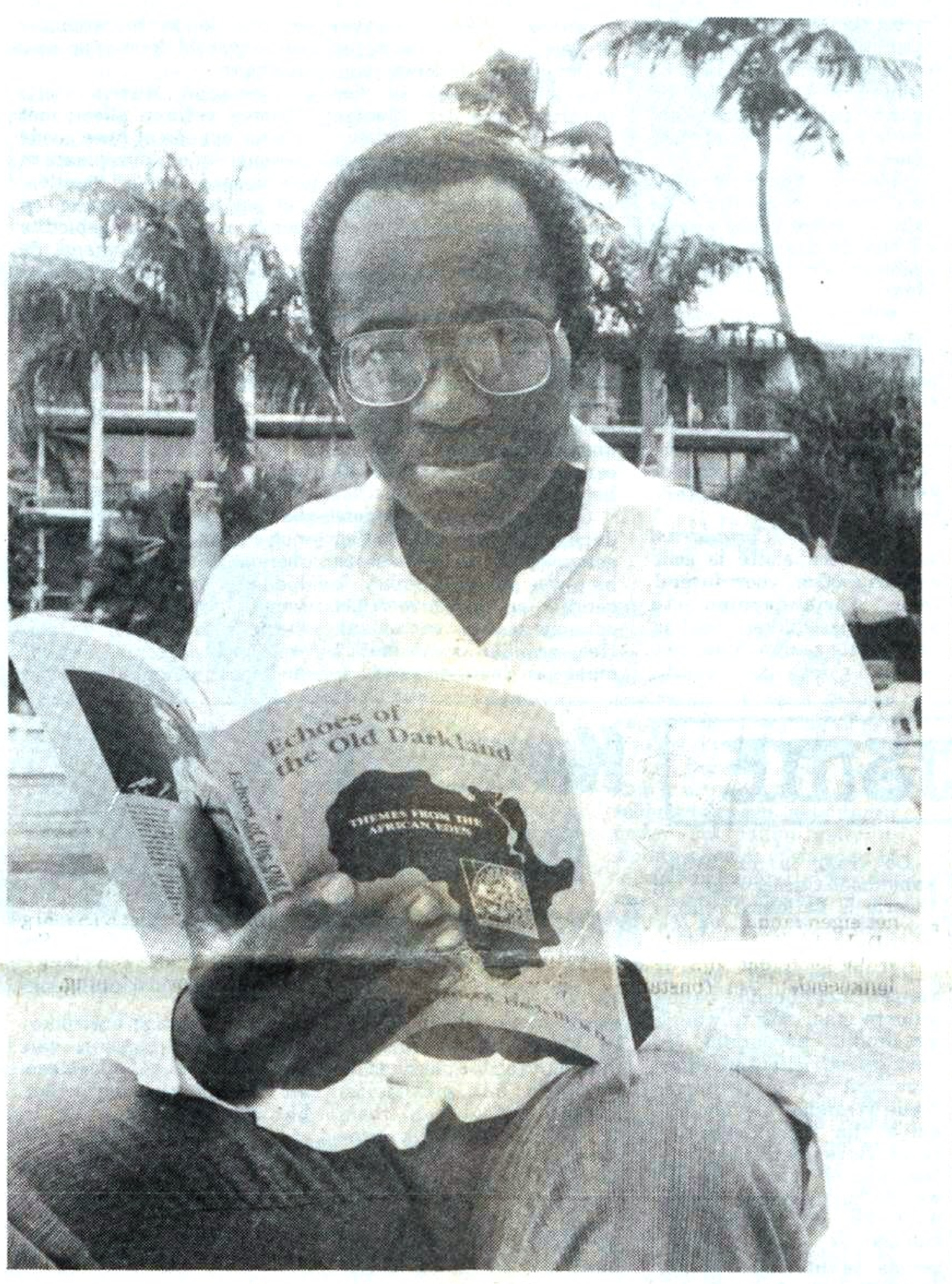

IAN SMART *...Afrika redden...*

"Daar ben ik niet zo zeker van. Wat je vindt in het Caribische gebied verschilt niet zoveel van wat je vindt in andere gebieden. Als je Brazilië vergelijkt met Louisiana of met Esmeraldas (Ecuador) zijn er niet veel verschillen, voor zover ik het kan zien. Al de factoren samen vormen het culturele product en dat is gelijk. Denk maar aan de muziek. Je kunt niet zien wie Braziliaan is en wie Panamees. En dat is ook niet belangrijk. Wat belangrijk is en dat is mijn taak, om de waarde te tonen, te bekrachtigen van hen die zo lang buiten gesloten zijn gebleven van de binnenste cirkels van de Westerse beschaving. Als je dat kunt, op wat voor manier ook, is het goed. We moeten Afrika redden van de duisternis van de marges".

Professor Ian Smart heeft het druk. Hij wil allerlei projecten voor elkaar brengen, zelfs al mist hij vaak de tijd om ze ook door te zetten. Een vergelijking van de verschillende talen is een van die projecten. Op de middag van de eerste lezing voor de cyclus van Henry Habibe kwam hij aan op Curaçao en direct na zijn laatste lezing vertrekt hij weer, terug naar Washington. Zijn baan daar brengt ook veel bureauwerk met zich mee en zelfs op het vliegveld van Miami onderweg hierheen moest hij telefonisch nog allerlei problemen oplossen. Ian Smart doceert Spaans aan de Howard University en zijn specialisatie is de Latijnsamerikaanse literatuur en daarvan weer de Afrospaanse literatuur en de Caribische literatuur.

"Ik doceer daarover zodra ik de kans krijg. Maar er is niet zoveel interesse voor op de Howard University. Howard is van oudsher een universiteit voor de gekleurde Amerikanen uit de gegoede stand. Er is veel meer belangstelling voor Caribische literatuur op bijvoorbeeld Yale University of Missouri Colombia University.
En dat onderstreept weer het model van Fanon. Men associeert zwart met minderwaardig. Men streeft naar het blanke model. Men ontkent zichzelf, haat zichzelf. En een overblijfsel van dat sterke aftreksel vind je terug op een gevestigd instituut als Howard University. Er wordt eerst gestreefd naar het blanke model. Dat vindt men belangrijk. De eigen cultuur wordt nog steeds als minderwaardig beschouwd".

Bestaat dat gevoel ook op de eilanden?
"Jazeker. Het is bijvoorbeeld nog veel sterker aanwezig op de University of the West Indies. En een zwarte schrijver in Ecuador vertelt hoe ongelooflijk het is, dat de mensen in Ecuador meer met Europa meegaan dan met hun eigen cultuur. De stichting van Quito is in Ecuador het grootste feest, het feest dat met het meeste enthousiasme gevierd wordt, met veel meer enthousiasme dan het feest van de onafhankelijkheid. Dat is toch ironisch, want Spanje pakte het land af van de oorspronkelijke bewoners.
Wij zijn de slachtoffers van de kolonisatie. En wij doen zelf bijna net zoveel als de onderdrukkers om het te laten voortduren. De mensen die het gevecht hiertegen leiden zijn zwarte mensen, maar niet degenen die lid zijn van het establishment. En daarnaast zijn er mensen zoals ik, bevrijd door een beurs om te studeren. Ik ben lid van geen enkel establishment".

Maar alleen al door uw functie behoort u in Amerika tot het establishment.
"Al wat goed is in de Verenigde Staten, is o.a. tot stand gebracht door het bloed en het zweet van mijn mensen. Ik heb er geen probleem mee dat te gebruiken".

Dat minderwaardigheidsgevoel, die zelfhaat zoals u het noemt, wordt toch niet door alle zwarte mensen gevoeld?
"Er is een kleine groep blanke mensen die de wereld tot aan de grens van het einde hebben gebracht. Denk aan de verontreiniging, aan de ongelooflijke onrechtvaardigheid die je overal tegenkomt. Het wordt tijd dat de zwarte mens, dat wil zeggen de mensen met een zwarte cultuur, de leiding overnemen".

Zou dat veel uitmaken?
"Ik denk dat het wel uitmaakt. De laatste driehonderd jaar is de wereld in handen geweest van de blanke mensen. We hebben het bewijs voorhanden. De beschaving die de Europeanen hebben geïntroduceerd, de beschaving van het kapitaal, van het imperialisme, hebben de wereld leed en verdriet gebracht. We moeten de wereld redden".

Dit is het eerste bezoek van Ian Smart aan Curaçao. Hij groeide op in Trinidad. Had hij wel eerder van Curaçao gehoord?
"Ik kende het als een van een paar exotische eilanden in het Caribisch gebied waar men Nederlands spreekt. Helaas ken ik niets van de literatuur van Curaçao. Ik hoorde er voor het eerst van op de Carifesta in 1979 en in 1981, waar ik in contact kwam met literaire figuren uit Aruba, Curaçao en Suriname. Ik ben wel erg erin geïnteresseerd, want ik ben bezig met een studie over volksliederen als uiting van orale volksliteratuur. Die zouden hier kunnen zijn in het Spaans, Engels, Papiamentu of Nederlands. Henry Habibe las mijn eerste boek en nam contact met mij op. Zo ben ik hier terechtgekomen".

Zoeken naar .....

Vervolg van pag. 1

hebben, maar als dat niet uitgezocht worden dan staan we straks in ons hemd. We moeten laten nagaan of de faciliteiten die we potentiële investeerders offreren, inderdaad reëel zijn. De FIAC wil niet alleen aan zo'n grote operatie beginnen. Vandaar ook de workshop van de vorige week, zodat we samen kunnen gaan bepalen wat de prioriteiten zijn. Allereerst moeten we weten wat voor soort bedrijven wij willen aantrekken en dan nagaan wat wij ze kunnen aanbieden.

In principe is besloten de Dienst Economische Zaken hiermee te belasten in samenwerking met de FIAC die specifiek de taak van acquisitie toegewezen heeft gekregen".

Curaçao gaat de zoveelste poging ondernemen om buitenlandse investeerders aan te trekken en daarmee nieuwe arbeidsplaatsen te openen. Hopelijk hebben we ditmaal daarmee meer succes.

Duitsers vasten veel voor Pasen

Een op de vijf **Duitsers vast** in de weken voor Pasen, zo blijkt uit een onderzoek van een instituut in Allensbach. 11 Procent ziet af van de dagelijkse consumptie van vlees en 6 procent neemt geen alcohol tot zich. De overige 3 procent heeft zich voorgenomen minder te roken.

Vasten is in de vroegere bondsrepubliek populairder dan in de voormalige DDR. In het westen van Duitsland vast 25 procent van de bevolking, in het oosten betreft het 11 procent van de bevolking.

Het aantal kerkleden dat zich van de consumptie van bepaalde voedingsmiddelen onthoudt, is in vergelijking met vorige jaren duidelijk gestegen, zo blijkt uit het onderzoek. Twaalf procent van de protestanten heeft besloten te vasten, 50 procent meer dan in 1986. Het aantal vastende rooms-katholieken is in zes jaar van 28 naar 33 procent gestegen.

Het onderzoeksinstituut wijst erop dat de vastende Duitsers niet alleen door religieuze motieven worden geleid. Velen gebruiken de vastentijd om overbodige kilo's kwijt te raken. Onder hen is Bondskanselier Helmut Kohl, die vorige week aan zijn jaarlijkse 'vermageringsvakantie' is begonnen. Kohl neemt de eerste week slechts thee en mineraalwater tot zich. De week erop stelt hij zich tevreden met melk en twee droge broodjes. Met deze kuur wist hij vorig jaar 8 kilo kwijt te raken.

Recept voor de Pasen

Engelse Bol

VOOR DE komende feestdagen vandaag het recept voor een heerlijke ENGELSE BOL:
U heeft hiervoor nodig:
6 eieren
6 eetlepels gesmolten en afgekoelde boter
6 eetlepels suiker
7 eetlepels bloem
Wat vanille en gesuikerde muisjes.

Begin met het voorverwarmen van de oven. Kluts de eieren dik en voeg er tijdens het klutsen de vanille en suiker bij. Als de eiermassa dik geklutst is, schep dan bij lepels vol de bloem luchtig door de massa en vermeng daarna voorzichtig de afgekoelde boter hiermee.
Zorg ervoor dat het deeg luchtig blijft. Het beslag doet U vervolgens in een beboterde taartvorm die vervolgens in de oven gaat welke eerst moet worden getemperd tot plusminus 180 graden C.
De eerste 20 minuten mag u de **oven niet openen.** Daarna kunt u prikken met een satéstokje om na te gaan of de taart gaar is. Haal de taart uit de oven, maar wacht 5 minuten met het uitstorten. De afgekoelde taart kunt u tenslotte bestrooien met suikermuisjes. Prettige Paasdagen en smul lekker van dit recept van Solange die de vakantie vierende May vervangt.

ennia
Wat kan het leven toch fijn zijn, als je weet dat je goed verzekerd bent.